7/5252

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
ANKARA

SÜRELİ
..../..../2002
14 OCAK 2002

SAYI : B.09.0.APK.0.22.00.00.17/ 85
KONU : Kırıkkale Milletvekili
Kemal ALBAYRAK ve
Manisa Milletvekili
Rıza AKÇALI'nın
Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 12.12.2001 tarih ve KAN.KAR.MD: A.01.0.GNS.0.10.00.02-12502 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Kırıkkale Milletvekili Kemal ALBAYRAK'ın Kırıkkale içme suyu projesi boru ihalesi ile Manisa Milletvekili Rıza AKÇALI'nın Galata Köprüsü Kontrol raporu hakkında, Bakanlığıma yöneltmiş oldukları T.B.M.M. 7/5242 ve 7/5252 Esas sayılı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, cevapları ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Abdülkadir AKCAN
Bakan

EKLER :
- Cevap Yazısı (2 adet –4 sayfa)

MANİSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN RIZA AKÇALI'NIN
T.B.M.M. 7/5252 ESAS
SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

SORU-1) İstanbul da yapımı devam eden yeni Galata köprüsü ile ilgili İ.T.Ü Geliştirme Vakfı AR-GE İşletmesi tarafından proje 01.05.013 ile Eylül 2001' de hazırlanan "YENİ GALATA KÖPRÜSÜ KONTROLU" raporu hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP –1) Yeni Galata Köprüsü ile Eminönü ve Karaköy Meydanlarının Yeniden Düzenlenmesi inşaatının kalan işlerinin tamamlanması için 16.03.1998 tarihinde yapılan Protokol şartlarının yerine getirilerek işe başlanma aşamasında (1998 yılının sonlarında) köprünün çelik baskül kanatlarında bazı arızalar belirlenmiş, açma kapama işleminin yapı güvenliği yönünden riskli olacağının anlaşılması üzerine, köprü deniz trafiğine kapatılarak emniyete alınmış ve arızaların giderilmesi için proje çalışmalarına başlanılmıştır. İdare, Müşavir ve Proje Müellifi arasında sürdürülen ayrıntılı çalışmalar ve gelişmeler sonucunda hazırlanan ana tamir projeleri, 14.06.2000 tarihinde yapılan anlaşma hükümleri çerçevesinde şartlı olarak tasdik edilmiştir. Bu anlaşmanın şartlı tasdikine ilişkin maddelerinde; projelerin onaylanmasının Müteahhidin, işin sözleşmesinden gelen sorumluluk ve vecibelerini ortadan kaldırmadığı bunların devam edeceği ve ayrıca da uygun görülen bağımsız kuruluşların yapacağı inceleme ve çalışma neticesinde hazırlanan projede her türlü değişiklik, ilave, takviye, iyileştirme vb. hususlar söz konusu olursa, Müteahhit konsorsiyumun bu işleri herhangi bir bedel talep etmeden yapmayı ve bu nedenle can ve mal emniyeti yönünden doğabilecek her türlü sorumluluğu kabul ve taahhüt ettiği hükümlerine yer verilerek, idarenin hakları korunmuştur.

Çelik baskül, köprünün onarımı tamamlandıktan sonra yukarıda açıklanan esaslar dairesinde İTÜ Geliştirme Vakfı AR-GE işletmesi tarafından durağan yapı üzerinde gerçekleştirilmesi mümkün olmayan dinamik deney ve muayeneler, kapakların dinamik rejimi yansıtacak şekilde defalarca açılıp kapanması ile hareket halinde iken yapılmış ve bu ölçüm sonuçları ile birlikte ele alınan yapı davranış simülasyon modellerinin de katkısı ile yeni Galata Köprüsü Kontrol Raporu hazırlanmıştır. Halen .bu raporun değerlendirme çalışmaları sürdürülmektedir. Bu kapsamda köprünün orijinal ve bilahare ana tamir projelerini yapan Proje Muellifi Leonard Andre Proje Grubu ile Mühendis Müşavir Firmanın (Mot-Hay and Anderson ve Gamp Göncer Ayalp) raporla ilgili teknik görüş ve tavsiyelerini idareye ulaştırması beklenilmektedir. Bilahare, İdarenin başkanlığında yapılacak ortak toplantı ve müzakerelerden sonra verilecek nihai karara göre hareket edilecektir.

Görüleceği üzere, Yeni Galata Köprüsünün gelecekteki hizmet hayatı içinde ulaşılabilir tüm veri ve teknik birikimlerden yararlanılarak, yapının dinamik ve statik güvenirliliğinin sağlanması için elden gelen gayret gösterilmiş olup, gösterilmeye de devam edilmektedir.

SORU 2- Bu raporun verilerinin ışığı altında köprüde bu haliyle geçici kabul yapacak mısınız?

CEVAP 2- Yeni Galata Köprüsünün tüm kısımlarının geçici kabulü yapılmıştır. Bunlardan Çelik Baskül Köprünün de dahil olduğu Ana Köprü ve Bağlantı Yollarının geçici kabulü 09.06.1992 tarihinde yapılmış ve köprü 17.07.1992 tarihinde kara ve deniz trafiğine açılmıştır. Baskül köprü kirişlerindeki arızalar ise köprünün fiilen hizmete alındığı tarihten yaklaşık 6,5 yıl sonra gündeme gelmiştir. Ayrıca, 16.03.1998 tarihli Protokol kapsamında köprü alt tabliyesindeki eksik ve kusurlu işlerde ikmal edilerek, kabulü yapılmamış en son bölüm olan bu kesiminde 04.12.2000 tarihinde geçici kabulü yapılarak alt tabliyedeki dükkan birimleri 01.03.2000 günlü Tutanakla İstanbul Belediyesine teslim edilmiştir. Dolayısıyla Yeni Galata Köprüsünün geçici kabul işlemi tamamen ikmal edilmiş olup, devam etmekte olan çalışmalar inşaatın sözleşme şartlarına göre, kesin kabule hazır hale getirilmesine yöneliktir. Kesin kabul aşamasında; yukarıdaki maddede değinildiği üzere, çelik baskül kanatlarının da gerekmesi halinde yapılacak ilave onarım, tadilat ve güçlendirme işlerinde kabul eksiği olarak mütalaa edilerek bu imalatlar tamamlanmadıkça kesin kabul tutanağı tasdik edilmeyecektir. Müteahhit bu işleri bilabedel yapmayı taahhüt ettiğinden bu yükümlülüğünü yerine getirmek zorundadır. Ancak, Müteahhit Konsorsiyumun bundan imtina etmesi halinde anılan işler sözleşmenin ilgili 63. ve 64. maddelerine göre Müteahhit Konsorsiyumun nam ve hesabına idarece yaptırılarak, tahakkuk eden bedelin Müteahhit Konsorsiyumdan hükmen tahsili cihetine gidilecektir. Dolayısıyla, işin hiçbir şekilde riskli bir durumda bırakılmasına meydan verilmesi söz konusu değildir.

SORU 3- Müteahhide yapılan fazla ödemeleri tahsil etmeyi düşünüyor musunuz? Ne şekilde?

CEVAP 3- Müteahhide fazla ödeme yapılmış olması, ancak böyle bir ödemeyi belgeleyen mahkeme kararının mevcudiyeti durumunda kesinlik kazanacak bir husustur. Bakanlığımızın 05.12.1991 günlü Olur' u ile Yeni Galata Köprüsü için Müfettişlerce hazırlanan inceleme Raporunda, bazı imalat kalemlerinde ve ayrıca sözleşmenin 59. Maddesine aykırı uygulama nedeni ile fazla ödemede bulunulduğu kanaati ile ilgili olarak bu konularda gelecekte yargı yolu ile kesinleşecek idare alacaklarının güvenceye alınması için Müteahhit Hak edişlerinden % 20 oranında kesinti yapılmasına başlanılmış ve halen kesinti yapılmaya devam edilmektedir. Ayrıca 59. Maddeye aykırı uygulama konusunda yargı kararı ile kesinleşen idare alacağı, (Yaklaşık 14 Milyon DM) 16.03.1998 tarihli protokol içinde dikkate alınarak, bu protokolün 4/2 ve 4/3 üncü maddeleri uyarınca; Müteahhitten, noterden tanzim edilen 10 Milyon DM tutarındaki bir kefalet ile 5 Milyon DM karşılığı taşınmaz ipoteğinin idareye sunulması temin edilmiştir. Yine aynı Protokolün 4/4 maddesinde yer alan işin sözleşme kapsamında yapılıp sonuçlandırılarak kesin hesaba bağlanması sonucu müteahhit borcunun ortaya çıkması ve bu borcun 4/2 ve 4/2 inci maddelerinde belirtilen kefaletname ile ipoteğin ve kesin teminatın nakde çevrilerek tahsil edilememesi veya tahsilinin mümkün olmaması veya nakde çevrilecek, miktarın borcu karşılamaya yeterli bulunmaması durumunda Yeni Galata Köprüsü Sözleşmesi ortaklık sözleşmesi ve ekli taahhütnameden doğan yükümlülüklerine dayanılarak herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın, Konsorsiyum ortaklarından THYSSEN İndustrie A.G bu borcu idareye ödemeyi kabul ve taahhüt eder, hükmü ile de devletin alacakları güvenceye alınmıştır. Gene bu baskül köprü kanatlarındaki hasarların proje hatasından kaynaklanması nedeniyle, onarım işleri Müteahhide bilabedel yaptırılmış olup, tanzim edilen hakedişlerden % 20 kesinti yapılmasına devam edilmiştir. Şu ana kadar bu kesintilerin toplam tutarı 6,5 Milyon DM civarındadır. Özetle ifade etmek gerekirse, Yargıtay Kararı ile kesinleşen 14 Milyon DM tutarındaki Devlet alacağı karşılığı 16.03.1998 günlü Protokol hükümleri içinde fazlası ile karşılanmış, gelecekte yargı kararları ile kesinleşmesi muhtemel devlet alacakları karşılığı olarak ta kesin teminatlar dışında, 6,5 Milyon DM hakedişlerden kesilerek tutulmuştur. Buna göre, Müteahhide yapılan herhangi bir fazla ödeme söz konusu değildir.

SORU 4- Köprünün raporda belirtilen eksikliklerinin giderilmesi için müteahhide nasıl bir yaptırım uygulayacaksınız?

CEVAP 4- Bu konu, ilgisi nedeni ile madde 1 ve madde 2'de açıklanmıştır. Özetle ifade etmek gerekirse, İTÜ'ce hazırlanan Yeni Galata Köprüsü Kontrolü raporundaki bulgular İTÜ grubu da dahil olmak üzere, Müşavir-Mühendis Firma Proje Müellifi ve İdarenin katılımı ile değerlendirilecek olup, bu müzakere ve görüşmelerde varılacak sonuca göre herhangi bir teknik müdahale gerekmesi halinde, bu iş ve imalat ana tamir projelerinin şartlı onayına ait 14.06.2000 tarihli anlaşmanın 3. Maddesi hükmü uyarınca, Müteahhit konsorsiyum tarafından, bilabedel yapılacaktır. Müteahhit' in, bu vecibesini yerine getirmemesi durumunda sözleşmenin 63. ve 64. Maddeleri uyarınca, anılan iş Müteahhit konsorsiyum nam ve hesabına yaptırılarak, tahakkuk edecek bedelin Müteahhitten hükmen tahsili cihetine gidilecektir.

SORU 5- Tamir projelerini onaylamadan önce müşavir firmanın talebi olmasına rağmen niçin deney yaptırmadınız?

CEVAP 5- Tamir projeleri, çelik baskül köprünün kanatlarındaki saç yırtılması malzeme ve kaynak çatlaklar ile aşırı deformasyonlar gibi ciddi hasarların onarılması için yaptırılmıştır. Köprünün bu ağır hasarlı durumunda değil açma-kapama yapılması ve karayolu trafiğinin köprüden geçirilmesinin taşıyacağı riskin önlenmesi için dahi, ayaklar altına taşıyıcı sehpalar kurulmuş, kirişler hidrolik krikolarla mesnetlenerek emniyete alınmıştır. Dolayısıyla, köprünün bu durumda açma-kapama yapılarak, baskül kanatlarında dinamik deneyler yapılması fiziki olarak mümkün olmadığı gibi, pratik bir değeri de bulunmamaktadır. Zira hasarlı kesit üzerinde yapılacak ölçümler, hiçbir şekilde onarılmış ve bitmiş kesiti temsil etmeyeceğinden, sağlıklı veriler oluşturmayacaktır. Haziran 2000' de konuda İTU Makine Fakültesince hazırlanan Ön Raporda, "Yeni Galata Köprüsü gibi bilhassa büyük ve dinamik yüklerin söz konusu olduğu durumlarda, tasarım sırasında yapılan hesaplarda özellikle dinamik karakterli sistemlerde gerçek çalışma şartlarının ne kadar sağlıklı kabul edildiği kesin olmamaktadır. Bunun için tasarım aşamasında, model testleri ile ölçümler alınarak değerlendirilip gerekli tasarım modifikasyonlarının yapılması tavsiye edilir" denilmektedir. Dolayısıyla; Müşavir Firmanın, hocaların ön raporunda yukarıda belirtildiği gibi işin başında projelerin yapımı aşamasında tasarım kriter ve esaslarının tespitinde dinamik modelleme yapılmasını öncelikli şart olarak gündeme getirmesi gerekirken, köprü hasar görüp, bu hale geldikten sonra böyle bir talepte bulunmasının pratik bir değeri olmadığı ve idareyi büyük risk ve mali külfet altına sokacağı görülerek, Müşavir Firmanın bu talebi tereddütle karşılanmış ve Karayolları Genel Müdürlüğünce uygun mütalaa edilmemiştir.

G/A